

НАГРАДА ЗА НАЈДОБАР МЛАД ПРЕВЕДУВАЧ „ВАВИЛОН“

Пред седум години, на иницијатива на Делегацијата на Европската унија во Македонија и Здружението на преведувачи и толкувачи на Република Македонија (ЗПРМ) како партнери, беше воспоставена Наградата за најдобар млад преведувач „Вавилон“. Последниве години наградата се состои од студиско патување на значаен саем на книги во ЕУ, едногодишно членство во ЗПРМ, и објавување на делови од наградените преводи во списанието „Културен живот“.

Услов за учество на кокурсот е поднесувачите на преводите да немаат наполнето 26 години. Притоа, видот на образование не игра никаква улога, односно може да учествуваат сите млади, без разлика дали се ученици, студенти (на кој било факултет) или веќе дипломирани лица, кои чувствуваат дека можат да направат добар превод. Доставените, двојно шифрирани преводи ги прегледуваат две комисии, една што го чита преводот споредувајќи го со изворниот текст, и една што ги чита само преводот и забелешките од првата комисија, а наградата се доделува на Денот на јазиците.

На Конкурсот за преводи за „Вавилон“ се доставуваат преводи од кој било јазик на земјите членки на ЕУ, на кој било од јазиците што се говорат во Македонија. Ова во практика значи дека може да има и повеќе награди за најдобар превод во секоја од можните јазични комбинации на нашето мултинационално општество.

Годинава на конкурсот пристигнаа преводи од англиски, италијански, германски и шпански на македонски и на албански.

Согласно препораките за протоколите поврзани со Ковид 19, свеченото доделување на наградата на 25 септември 2020 беше со многу мал број на присутни, но пренесувано онлајн. Амбасадорот на ЕУ во Република Северна Македонија Дејвид Гир ги објави победниците за 2020 година и ги врачи наградите.

Наградата за најдобар млад преведувач „Вавилон“ ја понесоа: Сашо Данилов за превод од германски на македонски на извадок од книгата *Прошокот на смртта* од Ариане Грундис, и Ардита Зулфиу за превод од шпански на албански на извадок од книгата *El Lugar De La Espera*, од Сониа Хернандез

Пофалници за исклучително добар превод им беа доделени на Благица Димитрова за превод од англиски на македонски и на Кристина Стаменова за превод од италијански на македонски.

Конкурсот за Наградата за најдобар млад преведувач „Вавилон“ не е значаен само поради победниците, туку поради сите учесници кои покажуваат волја да ја стават на увид и тест својата креативна преведувачка работа. Сите тие заслужуваат да бидат споменати и истакнати како млади луѓе кои се на вистинскиот пат и натаму достоинствено и храбро да вкрстуваат копја со сите предизвици на преведувањето.

Задоволство ни е што и годинава наградените преводи се објавуваат во „Културен живот“.

Награда „Вавилон“ за
најдобар млад преведувач
2020
Сашо Данилов
за превод од германски на
македонски на извадок од
книгата *Прошокот на*
смртта од Ариане Грундис
(Die Toten am Sund,
Ariane Grundies).

ТЕЛЕФОНСКАТА КАБИНА ОД ДРУГАТА СТРАНА НА МОСТОТ

„Не можеме.“

Гизела стоеше како здрвена. Зад неа тропотеа автомобилите по калдрмата. На крстосницата ечеше сирена. Се приближуваше. Стануваше погласна. Роси претпазливо си ги затна ушите со рацете, додека да пристигне амбулантното возило на влезот. Потоа со мазниот дел од длакната нежно ја притисна Гизела на плешката, но и така не успеа ниту да ја помрдне здрвеноста.

„Да беа четири или два, добро! Ама три?!“ Гизела решително одмавна со главата. „Нема смисла.“
„Три?“ Роси не ја разбра.

„Тоа не се ниту бедни врапци“, објасни Гизела „туку гаврани. Три црни гаврана. Ги гледаш и самата како стојат таму и се џарат во нас. И треба веќе сè да ти е јасно.“

Предлогот на Гизела беше, всушност, берлинецот Книпсер да биде сослушан како сведок. Мислеше дека со тоа ќе бидат чекор понапред од истражителите, кои сега ја испитуваа трагата од чамецот во Зундхаген. Но во моментов се обидуваше да го отргне погледот од трите црни гаврана застанати на стреата над влезот од болницата. Нивната злокобна порака беше недвосмислена. И сигурно беа во право.

„Кој кажа дека Книпси не е нашиот убиец?, гласно се запраша Гизела.

Роси направи намуртена гримаса покажувајќи дека не може апсолутно ништо да сфати.

Да! Гизела сега ги поврза работите, благодарение на гавраните. „Можеби никој воопшто не се ни обидел да го турне надолу? Можеби само некој се бранел од него!? Нели се автоматски сомнителни сите оние што сè уште се живи,eve, како Ломајер?“

„Глава сечам дека тој е убиец“, се надоврза Роси на размислувањата на Гизела, како божем убијците да изгледаат како убијци.

„Или па, што ќе се случи, ако во меѓувреме на полицијата ѝ тргне работата од рака? Мора да го добилено нашето препорачано писмо. Можеби се веќе таму и го чуваат? И потоа се чудат што бараме

таму, и не апсат за сигурно, бидејќи е секако јасно дека ние повеќе знаеме одошто кажуваме. Освен тоа, што би бараде ние таму? Не, ајде. Подобро да се откажеме од ова.“

„Гизела,“ рече Роси, „идејата да ни ги покаже фотографиите ти е одлична, и сега не ти дозволувам повторно да ме разубедиш. Доаѓај, ајде! Или навистина се плашиш од гаврани?“

Но, Гизела не отиде. Наместо тоа, предложи средбата со Андреас да почека, или да разговара со братучетката на Рајнер од Зундблаш¹, за да добие до информации од прва рака. „Мартина навистина знае сè.“

Роси снемуваше здив како некој нејзе лично да ја фатил за врат. Прозборе засипнато нешто како „полудела“ и „необично луда“ и дека „тая Мартина сигурно не знае сè“. Во тоа Роси беше сто проценти сигурна. Затоа јурна сама директно во зградата, што ги разбрка трите гаврана. Летнаа угоре кон крошните на брестовите и сега упатуваа одозгора остри погледи кон Гизела. „Проклетство! И сега? Да бега? Да го извести Андреас Колхазе? Да ја спаси Роси?“ Гизела првин седна на клупата во малиот двор од болницата, вообичаено резервирана за пациентите облечени во бањарки. „Бегање не доаѓа предвид. Колхазе ни најмалку. А Роси? При сето тоа, таа имаше вентилаторски нож во својата кореанска чанта.“ Гизела се потпре на рацете и се обидуваше смилено да дише. Погледна нагоре кон импресивниот релјеф на сидот од болницата. „Кој е, всушност, тој голем, силен, гол маж таму, што се обидува со шипка да ја докрајчи осумглавата змија? Сигурно некој бог. Грчки? Римски?“ Кати мораше еднаш да напише училишен состав за ликот од болничкиот сид. Гизела се присети дека на местото на отсечената глава на овој змиски звер растат две нови глави, од кои едната дури треба да е бесмртна. Според тоа, целиот тој настан изгледаше прилично безнадежен. Меѓу другото, безнадежен. Гизела го извади својот „паметен телефон“ од џебот на панталоните. Нема одговор од девојката на Книпси. Вчера, по несреќата, Гизела остави уште една СМС-порака на телефонската секретарка на дадениот број. *Најушиштейче го Ширалзунд.* *Држейте се јодалеку од високи згради. Вашиот живојќи е во опасност.*

.....

Гизела погледна на часовникот. Набргу во центарот на градот ќе почне четири пати да бие часовникот од камбанаријата на црквата „Св.

Никола“. Тогаш следната мала група туристи ќе чека за она што го резервирала. Гизела и Роси одлучија да не ја откажат турата „Штертебекер“. Морaa да глумат дека сè е во ред. Во моментов никаде на друго место не беа посигурни, отколку меѓу многу луѓе, на прометни места. Тој трик го знаеше секој што некогаш влегол во судир со мафијата.

„Не врти се!“ Каротидата на Роси силно пулсираше. „Типов пред малку беше овде,“ прошепоти.

И срцето на Гизела зачука посилно. Остана неколку секунди неподвижна, пред да се обиде небрежно да се наведне и да се почеша по глуждот. Погледна наназад низ нозете и виде маж со нијансирани очила за сонце застанат пред Трајбхолц . Имаше куче врзано на ланец, кое изгледаше како лисица. Обајцата го набљудуваа излогот на продавницата за сувенири на улицата „Менхштрасе“. „Овде нешто не е во ред. Ништо не е во ред. Ниту мажот, ниту неговото ловциско куче, не се ликови кои се интересираат за ѕердани од школки, песочни слики или филцани со светилници.“

Гизела се исправи. „Илјада двесте триесет и четврта.“ Погледна во исчекување кон групата туристи. Господинот во сако беше најбрзиот и се насмевна за помалку од три секунди.

„Еден, два, три, четири“, веднаш по него разбра и госпоѓата со очи како мали џамлии се тркалаа горе-долу зад предебелите стакла од очилата. За да биде сигурна, провери во патниот прирачник, како што ги споредуваше повеќето информации уште од почетокот на турата, за да може на крај да каже: „Хм, точно“, или да забележи дека информациите во нејзиниот прирачник беа малку поразлично прикажани.

Тројцата Швеѓани ја нервираа. Гизела не сакаше ништо однапред да заклучува, ама не можеше а да не се запраша дали тие разбраа и нешто друго од оваа тура, освен зборот ‘пиво’.

„Година на основање на Штралзунд – еден, два, три, четири – лесно за паметење!“ Тонот на Роси јасно порачуваше: „Пикнете си го тоа веднаш во главата!“

(Извадоци од најрадениот превод)

1 фиктивен весник, измислен во делото

Награда „Вавилон“ за
најдобар млад преведувач
2020

Ардита Зулфиу,
за превод од шпански на
албански на извадок од
книгата *El Lugar De La
Espera*, Sonia Hernandez.

A C A N T I L A D O

Sònia Hernández
El lugar de la espera

BARCELONË 2019 ACANTILADO

Im vëlla, Havieri, më mori në telefon për të më thënë se kishte vendosur të padisë prindërit e tij. Në fillim, m'u duk si shaka dhe ia vazhdova më tej. Jo rrallëherë dimë të shkëmbejmë mendime absurde që mund të zgjasin gjithë ditën e nderme. Të dy kuvendojmë, me gjithë mend, duke thurur argumente të pakuptimta. Na ka ëndja të besojmë se jemi ca virtuozë të ironisë. Problemet paraqiten me bashkëbisedues të tjerë që nuk janë aq të gatshëm të hyjnë në lojë dhe të cilëve u pengon ky qëndrim sarkastik aq pranë moskokëçarjes: vëlla e motër jemi mbi të mirën dhe të keqen dhe askush nuk na mashtron më, se ua kemi marrë erën grackave që fshihen gjithandej. Me pak fjalë, mendova se Havieri dëshironte të shtjellonte një nga ato temat absurde. I thashë që, nëse si pasojë e padisë së tij, prindërit tanë do të përfundonin në burg, do të na duhej të mbanim me radhë për t'u bërë shoqëri dhe se ai kurrsesi nuk do të mund të shpëtonte nga kjo përgjegjësi. Ai vazhdonte të fliste seriozisht dhe tha se nuk do t'i vinte keq t'u shkonte për vizitë kur t'i vinte radha. M'u desh pak kohë ta kuptoja që e kishte me gjithë mend.

S'ka shumë kohë që më pati thënë se tashmë kishte prekur fundin. Megjithatë, tani që toka nën këmbë çahet përsëri, ai beson se mund të bjerë edhe më poshtë. Akoma jeton në apartamentin e vockël që ia huazon mikesha e vet. Thotë se gjendet në një situatë ekstreme, se nuk e di më se si do të vete përpara, se ndjehet plotësisht i shkëputur nga realiteti. Thotë se nuk ka më ura që e bashkojnë hapësirën e papërcaktuar në të cilën jeton ai dhe realitetin ku njerëzia, më mirë apo më keq, duket që po shpalosen. Nuk e kupton se përse gjithçka i ka dalë aq keq. Ka vendosur që do të padisë prindërit e tij meqë, si fëmijë, kur nuk kishte ndodhur ende asgjë, ata nuk e edukuan e as nuk e përgatitën për atë që do të pasonte, pra, atë që po vjen tani.

Jo vetëm që do të padisë prindërit e tij, që janë edhe të mitë, por është i vendosur të nisë një proces të tërë gjyqësor ndaj Ministrisë së Arsimit, apo të Mirëqenies Sociale, ose cilësdo qoftë. Supozohet se administrata, shteti, është përfundimi i përgjegjës për integritetin e administratorëve. Dhe integriteti i tij është në rrezik. Shteti e ka plaçkitur, thotë ai. Nëse ai ka lindur

me të njëjtat mundësi si gjithë të tjerët, atëherë diku përgjatë rrugës ia kanë vjedhur ose i ka humbur. Askush nuk ia mësoi hollësitë e funksionimit të sistemit, paktit social apo sido që ta quajnë. Më kërkoi ta ndihmoja, thotë se kam shumë kontakte, që me siguri njoh ndonjë jurist që mund t'i japë dorë për ta shqyrtuar këtë çështje. Ai do vetëm ta udhëzojnë pak që të mos gabojë me përzgjedhjen e avokatit. Më pyeti gjithashtu se si i bëhet që t'i caktojnë një nga ata avokatët që të mbrojnë pa pagesë, thjesht ashtu, sepse të gjithë kemi të drejtë për drejtësi në këtë botë të padrejtë.

Malva vlerëson se brenda dy vjetësh do të jetë në gjendje të aktrojë përsëri. Sërisht ka rënë në peshë, dhe qarqet nën sy i ka po aq të errëta sa në tre vitet e fundit. Por është gjithashtu e vërtetë se kësijoj ajo fiton fuqi shprehëse, ajo e cila si aktore duhet të përçojë aq shumë gjëra. Ajo hije bën që sytë t'i duken më të mëdhenj. Gjithmonë kanë tërhequr vëmendjen, aq të rrumbullakët, aq të errët. Dhe plotësisht në përputhje me buzëqeshjen e saj një çikë ironike. Përgjegjësi i ndarjes së roleve nuk ka mundur të marrë me mend që do të përfundonte duke i vjedhur tërë protagonizmin një adoleshenteje të plogët, të zbehtë e me sy të kthjellët, e cila dikur luante rolin kryesor në serinë që deri para pak kohësh mbante rekordin për jetëgjatësi në ekran. E mbajtën për shumë sezone, madje edhe pasi që skenaristët vendosën ta përjashtonin sygelbërtën e fishkur.

Malvës iu desh të largohej nga instituti për shkak të filmimeve shumëorëshe dhe ngaqë seancat e posaçme që filloj me specialistët e zërit, të interpretimit, kërcimit e të tillë, nuk e lejonin të na bashkëngjitej në mësim. U bë e njohur. Desh na humbi nga sytë.

Nuk u gjendëm pranë as kur ra. Ajo e quan „rëniet“. Nuk e dimë saktësisht se çfarë diagnoze iu përcaktua. Malva e përbledh duke thënë se u prish mendsh dhe e humbi fillin. Kishte shumë frikë. Më shumë frikë sesa të dilte në skenë. Më mirë thënë, ishte sikur pas gjithë asaj përgatitjeje dhe ca vitesh interpretimi, të kishte shpërthyer brenda saj frika që duhej ta kishte ndjerë në secilën paraqitje, në secilin sesion filmimi ku nuk të linte përshtypjen se ishte në ankth. Ajo e zotëronte situatën dhe kamerën. Por një ditë, i gjithë paniku i grumbulluar befas pëlciti. Disa prej nesh nxorën fjalë se pati luajtur lettrash së tepërmë me

drogën. Ajo vë buzën në gaz, me buzëqeshjen e saj të mrekullueshme dhe nuk sqaron nëse ka marrë me të vërtetë shumë drogë e as nëse na fal për të gjitha ato që kemi thënë për të.

Tani ia kanë pakësuar ilaçet. Vazhdon të punojë në të njëtin restorant për pesë vitet e fundit. I pëlqen të flasë me klientët. E njohin çdo herë e më rrallë. Ka kaluar shumë kohë që kur më në fund pushuan së transmetuari serinë në të cilën paraqitej. Dhe shumë të tjera janë shfaqur që atëherë. Ajo u thotë të gjithëve që i kanë mbetur edhe dy vjet për t'iu kthyer aktrimit. Disa prej nesh besojnë se do ta ketë të vështirë të kthehet në punë, megjithëse ajo nuk e vë në dyshim fare që do ta thërrasin përsëri për të aktruar në teatër dhe në një nga ato seritë televizive që shfaqen tani. Por tanimë nuk është e re si atëherë kur pati atë tërbim frike dhe paniku, ndonëse Malva nganjëherë buzëqesh njëlloj sikur të ishte ende në të njëjtën moshë.

Herë pas here, dikush prej nesh thoshte që do të shkruante një pjesë teatrore posaçërisht për të. Ka ca kohë që kur e kemi dëgjuar këtë koment, por e dimë që ende asnjëri nuk ka filluar ta shkruajë. Kemi një afat dy-vjeçar. Ka mjaft kohë për ta shkruar pjesën teatrore dhe për të bërë shumë gjëra të tjera. Por ca skena po që i kemi dëgjuar të përshkruhen. Për shembull, njëren që duket të jetë e para nga vepra e mundshme, megjithëse do të ishte gjithashtu e mundur që i gjithë montimi të shpalosej në një akt të vetëm.

Shfaqen një burrë dhe një grua të ulur përballë njëri tjetrit në tavolinë. Ka të ngjarë të jenë duke ngrënë darkë ose drekë; sidqoftë, duke kremluar diçka. Nga ana tjeter, gjithashtu ka të ngjarë që tavolina të jetë thjesht një aparat skenografik për të ulur të dy protagonistët ballë për ballë. Dikur shkonim në teatër, por shumë kohë më parë. Ka mundësi të kemi reshtur së shkuari kur Malva u sëmur. Në pjesën teatrore që do të donim ta shkruanim për kur ajo t'i kthehet aktrimit pas dy vjetësh, burri dhe gruaja janë në bisedë e sipër. Është e vështirë të kuptosh se për çfarë po flasin apo ç'marrëdhënie kanë me njëri-tjetrin. Besojmë që qëllimi kryesor është të dëshmojmë se të gjitha marrëdhëni të janë të njëjta, se sillemi njëlloj si në çift ashtu edhe me nënën, babanë, vëllanë, një nxënës, shok pune apo mik.

Извадок ог најраденити юревод